

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

24 ianuarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Guzun Ion, Catan Liliana, Diaconu Iurie, Boico Victor,

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău Popov Oleg, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 iunie 2021, în cauza penală privindu-i pe

Cozer Ivan XXXXX născut la XXXXX;

Cozer Maria XXXXX, născută la XXXXX,

Termenul de examinare a cauzei:

- 1. prima instanță: 30.08.2017 – 08.12.2020;*
- 2. instanța de apel: 19.01.2021 – 23.06.2021;*
- 3. instanța de recurs: 06.09.2021 – 24.01.2022.*

a c o n s t a t a t :

1. Prin sentința Judecătoriei Ungheni din 08 decembrie 2020, inculpatul Cozer Ivan XXXXX a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 168 alin. (2) lit. c) Cod penal și cu aplicarea art. 79 Cod penal i s-a aplicat pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 500 (cinci sute) unități convenționale, ceea ce constituie suma de 25 000 (douăzeci și cinci mii) lei, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate care a servit la săvârșirea infracțiunii date pe un termen de 3 (trei) ani.

Inculpata Cozer Maria XXXXX a fost recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 168 alin. (2) lit. c) Cod penal și cu aplicarea art. 79 Cod penal i s-a aplicat pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 500 (cinci sute) unități convenționale, ceea ce constituie suma 25 000 (douăzeci și cinci mii) lei, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate care a servit la săvârșirea infracțiunii date, pe un termen de 3 (trei) ani.

2. Pentru a se pronunța prin sentință, instanța de fond a constatat că, inculpatul Cozer Ivan în luna mai anul 2016, împreună cu soția Cozer Maria urmărind scopul obținerii muncii forțate prin înșelăciune a angajat-o pe Postolachi Lilia în calitate de lucrătoare la stâna de oi pe care o dețin din XXXXX. Conform înțelegerii verbale, Postolachi Lilia urma să pască și să îngrijească vacile și caii de la stâna de oi care aparțin lui Cozer Ivan și Cozer Maria în perioada de angajare, iar Cozer Ivan împreună cu soția Cozer Maria să-i achite pentru servicii suma de 1 000 (una mie) lei pe lună. Contract oficial de muncă nu a fost încheiat. În luna iunie 2016 la solicitarea lui Postolachi Lilia de a-i achita suma de 1 000 (una mie) lei pentru o lună de lucru Cozer Ivan împreună cu soția Cozer Maria au refuzat achitarea sub pretextul că banii îi vor fi achitați când o să comercializeze buhaili. Astfel, sub pretextul că la moment nu are bani, prin înșelăciune Cozer Ivan împreună cu soția Cozer Maria au impus-o pe Postolachi Lilia să lucreze în continuare la stână până la data de 05.10.2016 neachitându-i nimic pentru serviciile prestate. În rezultat lui Postolachi Lilia i-a fost cauzat un prejudiciu material în sumă de 5 000 (cinci mii) lei.

Astfel, acțiunile inculpatului Cozer Ivan au fost calificate conform prevederilor art. 168 alin. (2) lit. c) Cod penal, și anume, muncă forțată, adică *obținerea muncii de la o persoană împotriva voinței ei, prin înșelăciune, acțiune săvârșită de două persoane care nu întrunește elementele traficului de ființe umane.*

Inculpata Cozer Maria în luna mai anul 2016, împreună cu soțul Cozer Ivan urmărind scopul obținerii muncii forțate prin înșelăciune a angajat-o pe Postolachi Lilia în calitate de lucrătoare la stâna de oi pe care o dețin din satul XXXXX. Conform înțelegerii verbale Postolachi Lilia urma să pască și să îngrijească vacile și caii de la stâna de oi care aparțin lui Cozer Maria și Cozer Ivan în perioada de angajare, iar Cozer Maria împreună cu soțul Cozer Ivan să-i achite pentru servicii suma de 1 000 (una mie) lei pe lună. Contract oficial de muncă nu a fost încheiat. În luna iunie 2016 la solicitarea lui Postolachi Lilia de a-i achita suma de 1 000 (una mie) lei pentru o lună de lucru Cozer Maria împreună cu soțul Cozer Ivan au refuzat achitarea sub pretextul că banii îi vor fi achitați când o să comercializeze buhaili. Astfel, sub pretextul că la moment nu are bani, prin înșelăciune Cozer Maria împreună cu soțul Cozer Ivan au impus-o pe Postolachi Lilia să lucreze în continuare la stână până la data de 05.10.2016 neachitându-i nimic pentru serviciile prestate. În rezultat lui Postolachi Lilia i-a fost cauzat un prejudiciu material în sumă de 5 000 (cinci mii) lei.

Astfel, acțiunile inculpatei Cozer Maria au fost calificate conform prevederilor art. 168 alin. (2) lit. c) Cod penal, și anume, muncă forțată, adică *obținerea muncii de la o persoană împotriva voinței ei, prin înșelăciune, acțiune săvârșită de două persoane care nu întrunește elementele traficului de ființe umane.*

3. Nefiind de acord cu sentința în cauză, procurorul a declarat apel prin care a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpatul Cozer Ivan să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 168 alin. (2) lit. c) Cod penal și a-i stabili pedeapsa sub formă de 6 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate care a servit la săvârșirea infracțiunii date pe un termen de 3 ani; inculpata Cozer Maria să fie recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 168 alin. (2) lit. c) Cod penal și a-i stabili pedeapsa sub formă de 6 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis pentru femei, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate care a servit la săvârșirea infracțiunii date pe un termen de 3 ani.

În motivarea cerințelor sale s-au invocat că instanța de judecată incorect a catalogat circumstanțele atenuante ca o circumstanță excepțională, or, atitudinea și comportamentul inculpaților în cadrul procesului penal dă un temei rezonabil de a presupune că aceștia n-au sesizat faptul că au comis o infracțiune și urmează a fi pedepsiți proporțional cu fapta comisă.

3.1. Împotriva sentinței a declarat apel avocatul Mocanu Serghei în numele inculpaților Cozer Ivan și Cozer Maria prin care a solicitat casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpații Cozer Ivan și Cozer Maria învinuiți de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 168 alin. (2) lit. c) Cod penal să fie achitați, din lipsa în acțiunile lor a componenței de infracțiune.

În motivarea cerințelor sale a invocat următoarele aspecte: la baza sentinței adoptate, instanța de fond nu a pus probe care dovedesc soluția de condamnare, ci dimpotrivă probele administrate în cadru examinării cauzei confirmă lipsa în acțiunile apelanților a elementelor constitutive a componenței de infracțiune prevăzute art. 168 alin. (2) lit. c) Cod penal; instanța de fond nu s-a pronunțat asupra tuturor probelor ce au fost examinate în ședințele judiciare, dar s-a limitat la transcrierea acestora din rechizitoriu în sentința adoptată, fără a se expune asupra fiecărei probe în parte; procurorul a avut obligația să indice în ordonanța de punere sub învinuire și în rechizitoriu modul de săvârșire a pretinsei infracțiuni; învinuirea adusa apelanților Cozer Ivan și Cozer Maria este eronată, deoarece nu cuprinde descrierea detaliată a fiecărui semn calificativ ce se cuprinde în elementele constitutive a infracțiunii analizate; în acțiunile inculpaților lipsește elementele infracțiunii imputate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 iunie 2021, apelul declarat de către procuror a fost respins ca fiind nefondat, iar apelul declarat de către avocatul Mocanu Serghei în numele inculpaților a fost admis, casată sentința integral, inclusiv și din oficiu și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, și anume:

Cozer Ivan XXXXX și Cozer Maria XXXXX învinuiți de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 168 alin. (2) lit. c) Cod penal, se achită din lipsa faptei infracțiunii.

4.1. În motivarea soluției, instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, cercetate și verificate în instanța de apel, a constatat că, potrivit rechizitoriului, inculpatul Cozer Ivan este învinuit în faptul că, în luna mai anul 2016, împreună cu soția Cozer Maria urmărind scopul obținerii muncii forțate prin înșelăciune a angajat-o pe Postolachi Lilia în calitate de lucrătoare la stâna de oi pe care o dețin din satul XXXXX. Conform înțelegerii verbale, Postolachi Lilia urma să pască și să îngrijească vacile și caii de la stâna de oi care aparțin lui Cozer Ivan și Cozer Maria în perioada de angajare, iar Cozer Ivan împreună cu soția Cozer Maria să-i achite pentru servicii suma de 1 000 (una mie) lei pe lună. Contract oficial de muncă nu a fost încheiat. În luna iunie 2016 la solicitarea lui Postolachi Lilia de a-i achita suma de 1 000 (una mie) lei pentru o lună de lucru Cozer Ivan împreună cu soția Cozer Maria au refuzat achitarea sub pretextul că banii îi vor fi achitați când o să comercializeze buhail. Astfel, sub pretextul că la moment nu are bani, prin înșelăciune Cozer Ivan împreună cu soția Cozer Maria au impus-o pe Postolachi Lilia să lucreze în continuare la stână până la data de 05.10.2016 neachitându-i nimic pentru serviciile prestate. În rezultat lui Postolachi Lilia Gheorghe i-a fost cauzat un prejudiciu material în sumă de 5 000 (cinci mii) lei.

Inculpata Cozer Maria este învinuită în faptul că, în luna mai anul 2016, împreună cu soțul Cozer Ivan urmărind scopul obținerii muncii forțate prin înșelăciune a angajat-o pe Postolachi Lilia în calitate de lucrătoare la stâna de oi pe care o dețin din satul XXXXX. Conform înțelegerii verbale Postolachi Lilia urma să pască și să îngrijească vacile și caii de la stâna de oi care aparțin lui Cozer Maria și Cozer Ivan în perioada de angajare, iar Cozer Maria împreună cu soțul Cozer Ivan să-i achite pentru servicii suma de 1 000 (una mie) lei pe lună. Contract oficial de muncă nu a fost încheiat. În luna iunie 2016 la solicitarea lui Postolachi Lilia de a-i achita suma de 1 000 (una mie) lei pentru o lună de lucru Cozer Maria împreună cu soțul Cozer Ivan au refuzat achitarea sub pretextul că banii îi vor fi achitați când o să comercializeze buhail. Astfel, sub pretextul că la moment nu are bani, prin înșelăciune Cozer Maria împreună cu soțul Cozer Ivan au impus-o pe Postolachi Lilia

Gheorghe să lucreze în continuare la stână până la data de 05.10.2016 neachitându-i nimic pentru serviciile prestate. În rezultat lui Postolachi Lilia i-a fost cauzat un prejudiciu material în sumă de 5 000 (cinci mii) lei.

Inculpații nu au recunoscut vina în cele imputate nici la etapa urmăririi penale și nici la etapa cercetării judecătorești, iar cu referire la învinuirea înaintată inculpaților Cozer Ivan și Cozer Maria în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 168 alin. (2) lit. c) Cod penal, acuzatorul de stat a administrat și a prezentat instanței de judecată, următoarele mijloace de probă: declarațiile părții vătămate Postolachi Lilia (f.d. 164-165, 179); declarațiile martorului Bînzari Maria (f.d. 166); declarațiile martorului Boldurescu Valeriu (f.d. 167); declarațiile martorului Iurceac Gheorghe (f.d. 172-174); declarațiile martorului Grinco Ivan (f.d. 175-176); declarațiile martorului Pruteanu Tatiana (f.d. 171); declarațiile martorului Răciula Ilie, decedat la data de 10 iulie 2018 (f.d. 31); procesul-verbal de confruntare dintre învinuitul Cozer Ivan și partea vătămată Postolachi Lilia din 19.05.2017 (f.d. 33, vol. I); procesul-verbal de confruntare dintre învinuitul Cozer Maria și partea vătămată Postolachi Lilia din 19.05.2017 (f.d. 34-35, vol. I); procesul-verbal de confruntare dintre martorul Iurceac Gheorghe și partea vătămată Postolachi Lilia din 23.05.2017 (f.d. 36-37, vol. I); raportul de analiză informațională (f.d.54-80).

Astfel, instanța de apel cercetând în cumul probele administrate în ședința de judecată prin prisma admisibilității, pertinentei și concludenței, utilității și veridicității raportată la declarațiile părților date în ședința de judecată și probele administrate, a stabilit că inculpații Cozer Ivan și Cozer Maria urmează a fi achitați de învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 168 alin. (2) lit. c) Cod penal - munca forțată, adică obținerea muncii de la o persoană împotriva voinței ei, prin înșelăciune, acțiune săvârșită de două persoane, care nu întrunește elementele traficului de ființe umane, din motiv că, nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Instanța de apel a menționat că, la caz, lipsește semnul material (faptei prejudiciabile) al laturii obiective a infracțiunii, ceea ce înseamnă inexistența faptei incriminate.

În acest sens, instanța de apel analizând declarațiile părții vătămate Postolachi Lilia și apreciindu-le în conformitate cu art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, a conchis că, prin aceste declarații se confirmă inexistența faptei incriminate inculpaților, or, din declarațiile părții vătămate rezultă că, dânsa a fost de acord să meargă să muncească la stâna de oi din satul XXXXX la familia soților Cozer. A lucrat la stâna de oi o lună și din motiv că s-a certat cu Maricica a fugit din satul XXXXX la Cornei Gheorghe. Tot prin declarațiile părții vătămate se confirmă faptul că, dânsa singură a decis să se întoarcă la stâna de oi, atunci când a auzit că o caută poliție,

familia Cozer a primit-o. La fel, din declarațiile părții vătămate Postolachi Lilia, instanța de apel reține că, familia Cozer îi era datoare acesteia cu suma de 1 000 lei și atunci când s-a întors la ei i-a dat datoria de 5 000 lei, iar la familia Cozer nu a mai lucrat.

Instanța de apel raportând declarațiile părții vătămate Postolachi Lilia la învinuirea înaintată inculpaților Cozer Ivan și Cozer Maria conform rechizitoriului a constatat că, acuzatorul de stat a încriminat inculpaților faptul că, *„în luna iunie 2016 la solicitarea lui Postolachi Lilia de a-i achita suma de 1 000 (una mie) lei pentru o lună de lucru Cozer Ivan împreună cu soția Cozer Maria au refuzat achitarea sub pretextul că banii îi vor fi achitați când o să comercializeze buhăii. Astfel, sub pretextul că la moment nu are bani, prin înșelăciune Cozer Ivan împreună cu soția Cozer Maria au impus-o pe Postolachi Lilia să lucreze în continuare la stână până la data de 05.10.2016 neachitându-i nimic pentru serviciile prestate. În rezultat lui Postolachi Lilia i-a fost cauzat un prejudiciu material în sumă de 5000 (cinci mii) lei”*.

Însă, din declarațiile părții vătămate Postolachi Lilia rezultă că, aceasta a lucrat la stâna de oi doar o lună, după care aceasta a plecat, deoarece s-a certat cu Maricica, după care s-a întors la familia Cozer, la stâna de oi nu a mai lucrat, iar careva probe pertinente, concludente, utile și veridice care să susțină învinuirea înaintată inculpaților precum că, *„prin înșelăciune Cozer Ivan împreună cu soția Cozer Maria au impus-o pe Postolachi Lilia Gheorghe să lucreze în continuare la stână până la data de 05.10.2016 neachitându-i nimic pentru serviciile prestate”*, la materialele cauzei penale, acuzatorul de stat nu a administrat.

Or, din declarațiile părții vătămate Postolachi Lilia rezultă că atunci când dânsa s-a întors la familia Cozer, era iarnă, însă în rechizitoriu se impută inculpaților faptul că, ultima a lucrat din luna iunie 2016 până la 05 octombrie 2016.

În aceste circumstanțe, instanța de apel a constatat că, declarațiile părții vătămate Postolachi Lilia coroborează cu declarațiile martorului Grinco Ivan, angajat la Inspectoratul de Poliție Nisporeni, prin declarațiile căruia se confirmă că, Postolachi Lilia i-a comunicat că dorește să meargă la stână la Maria Cozer și l-a rugat să-i dea un telefon pentru a o întâmpina. Totodată, prin declarațiile martorului Grinco Ivan se atestă că ultimul deplasându-se la familia Cozer, deoarece ginerele lor era la evidență ca agresor de familie, a văzut-o pe Postolachi Lilia și a întrebat-o de ce stă aici și nu merge acasă, la ce ea a spus că nu are casă, a întrebat-o dacă nu este obijduită de către familia Cozer și ea a spus că nu și din acea zi nu mai mai văzut-o, decât atunci când a fost chemată la Procuratură.

Tot în contextul aprecierii materialelor probatorii administrate la dosar, instanța de apel a reținut ca fiind relevant faptul că, martorul Bînzari Maria, care la

fel lucra la Cozer Ivan în perioada de referință indicată în actul de inculpare, a indicat că, Postolachi Lilia a venit singură la lucru, odată a fugit de acolo, din ce motiv nu cunoaște și dacă s-a întors înapoi nu cunoaște, ea a mai lucrat o lună și ceva.

De asemenea, instanța de apel apreciind și celelalte probe administrate la dosarul penal de către acuzatorul de stat a stabilit că, prin declarațiile martorului Boldorescu Valeriu se confirmă faptul că, Postolachi Lilia a lucrat o lună de zile la stâna de oi a familiei Cozer, apoi a fugit, după care au adus-o înapoi. Când acesta plecare de la stână, Postolachi Lilia nu venise înapoi. Tot martorul Boldurescu Valeriu a confirmat faptul că, Postolachi Lilia nu a lucrat toată vara la familia Cozer.

Cu referire la declarațiile martorului Pruteanu Tatiana, instanța de apel a menționat că prin aceste declarații se confirmă doar faptul că, Postolachi Lilia după ce a plecat din familia lor, s-a mai aflat în sat, iar de la săteni ultima a aflat că, Postolachi Lilia a lucrat la stâna de oi a familiei Cozer, iar prin declarațiile martorului Răciula Ilie se atestă faptul că, Postolachi Lilia i-a spus că a lucrat la Cozer Ion, dar acolo nu e bine, aceasta a stat 3 zile la stână, iar într-o dimineață a venit Cozer Ion cu tractorul și i-a spus să meargă să-și ia hainele și ei au plecat.

În ceea ce privește declarațiile martorului Iurceac Gheorghe, care a indicat că, Postolachi Lilia i-a povestit că, a muncit la Cozer Ion și nu i-a plătit și o ținea închisă și i-a comunicat că dorește să se adreseze undeva, deoarece familia Cozer nu dorește să-i achite pentru ce a muncit și că a ținut-o închisă, instanța de apel le-a apreciat critic, deoarece declarațiile acestui martor sunt combătute prin declarațiile părții vătămate Postolachi Lilia, care a confirmat atât faptul că, dânsa a lucrat la stâna de oi o lună și din motiv că s-a certat cu Maricica a fugit din satul Iurceni la Cornei Gheorghe, ea singură a decis să se întoarcă, familia Cozer îi era datoare acesteia cu suma de 1 000 lei și atunci când s-a întors la ei i-a dat datoria de 1 000 lei, iar la familia Cozer nu a mai lucrat, cât și faptul că, Iurceac Gheorghe a învățat-o să scrie plângere pe familia Cozer, cu acesta a mers la poliție în or. Nisporeni și a depus plângere, să scrie plângere la poliție i-a spus Iurceac Gheorghe, după care a aflat că soția acestuia era în conflict cu familia Cozer.

Instanța de apel a reținut că, declarațiile părții vătămate Postolachi Lilia se confirmă și prin procesul-verbal de confruntare dintre învinuitul Cozer Ivan și partea vătămată Postolachi Lilia din 19.05.2017 din conținutul căruia reiese că Postolachi Lilia și-a schimbat declarațiile date anterior și pretenții la Cozer Ivan nu are și procesul-verbal de confruntare dintre învinuitul Cozer Maria și partea vătămată Postolachi Lilia din 19.05.2017 conținutul căruia reiese că Postolachi Lilia și-a schimbat declarațiile date anterior și pretenții la Cozer Maria nu are.

Totodată, instanța de apel a indicat că din conținutul procesului-verbal de confruntare dintre martorul Iurceac Gheorghe și partea vătămată Postolachi Lilia rezultă că, partea vătămată Postolachi Lilia a confirmat faptul că, inițiatorul adresării la procuratură pe acest caz a fost Iurceac Gheorghe și faptul că, Iurceac Gheorghe a i-a spus ce se comunice la procuratură.

Astfel, instanța de apel apreciind declarațiile părții vătămate Postolachi Lilia, declarațiile martorilor Bînzari Maria, Grinco Ivan, Boldurescu Valeriu, Iurceac Gheorghe a stabilit că, prin probele administrate nu se confirmă existența faptei infracțiunii de obținere a muncii forțate de la partea vătămată împotriva voinței ei, prin înșelăciune.

Or, infracțiunea de muncă forțată este o infracțiune formală și se consideră consumată din momentul în care partea vătămată a fost lipsită de libertatea muncii. În speță, în urma aprecierii probelor administrate la cauza penală, s-a constatat faptul că, partea vătămată Postolachi Lilia a avut libertatea de a munci, acuzatorul de stat neadministrând la materialele cauzei penale nicio probă care să confirme faptul că, aceasta a fost impusă de către inculpați să muncească, la fel, la materialele cauzei penale nefiind administrate careva probe care să confirme faptul că, inculpații au întreprins careva acțiuni de a limita sau de a priva partea vătămată de libertatea de a munci.

În această ordine de idei, sistematizând cele conturate supra, instanța de apel a conchis la caz nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, din care considerente, în temeiul art. 390 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de apel va pronunța o sentință de achitare în privința inculpaților Cozer Ivan și Cozer Maria de învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 168 alin. (2) lit. c) Cod penal.

Cu referire la apelul declarat de acuzatorul de stat, prin care s-a contestat sentința în partea individualizării pedepsei penale în privința inculpaților, instanța de apel în temeiul art. 415 alin. (1), pct. 1), lit. c) Cod de procedură penală a respins ca nefondat apelul în sensul declarat, or, reieșind din soluția adoptată în temeiul art. 409 alin. (2), 415 alin. (1) pct. 2) raportat la art. 390 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală fiind pronunțată o sentință de achitare în privința inculpaților Cozer Ivan și Cozer Maria, instanța de apel nu va supune analizei și aprecierii argumentele invocate de acuzatorul de stat în cererea de apel formulată împotriva sentinței instanței de fond.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror care în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea totală a deciziei, cu remiterea cauzei spre rejudecare de către aceeași instanță în alt complet

de judecată din motiv că eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În susținerea celor solicitate, procurorul invocă faptul că decizia contestată este una contradictorie și neîntemeiată, mai mult, instanța de apel nu a dat un răspuns corect și argumentat tuturor argumentelor părții apărării indicate în cererea de apel.

De asemenea, recurentul susține dezacordul cu aprecierea probelor, considerând că instanța de apel nu corect a stabilit și calculat perioada în care partea vătămată a muncit la ferma familiei Cozer.

Totodată, partea acuzării remarcă că instanța de apel în partea descriptivă a deciziei nu clarifică și nu indică cu suficientă claritate de ce admite declarațiile date de partea vătămată la etapa cercetării judecătorești și nu cele de la urmărirea penală care sunt contradictorii.

Recurentul, mai atrage atenția că partea descriptivă a deciziei contrazice dispozitivul acesteia, or, în acest sens instanța de apel a indicat două temeuri distincte de achitare, cum ar fi: lipsa faptei infracțiunii și fapta inculpaților nu întrunește elementele infracțiunii.

6. Judecând recursul ordinar declarat de către procuror în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să admită recursul, cu casarea hotărârii atacate și să dispună rejudecarea cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată, dacă constată că eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de către recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit reține că temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, și anume, că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și-a găsit confirmarea în cauza dată, invocând în acest context următoarele.

Colegiul penal lărgit subliniază că, recurentul critică soluția adoptată de către instanța de apel, deoarece contravine circumstanțelor cauzei și probelor administrate în prezenta speță și nu corespunde cerințelor prevăzute de art. 414 Cod de procedură penală.

Așadar, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea erorilor de drept, ce au dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, în același timp, verificându-se dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din dispozițiile art. 414 Cod de procedură penală, rezultă că instanța de apel, judecând apelul, este obligată să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau să cerceteze suplimentar probele administrate de prima instanță. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit menționează că, declanșând o continuare a judecării cauzei în fond, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet, în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept, în privința persoanelor ce a fost declarat.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: *dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu; dacă fapta a fost comisă de către inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă; dacă există circumstanțe atenuante și agravante; dacă probele au fost corect apreciate; dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală.*

În ce privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sunt: *dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual, penal ori civil au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.*

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate supra, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Relevant este de specificat în acest context că, hotărârea instanței de apel, potrivit art. 417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă, printre altele, și temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Deci, fiind investită cu o situație de fapt, instanța de apel ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, urmează să expună în hotărârea adoptată situația de fapt reținută pe baza probatoriului administrat și să formuleze concluzii temeinice, cu suport probator, privitor la vinovăția inculpatului și încadrarea juridică a faptei săvârșite de către acesta sau nevinovăția acestuia și temeiul achitării, prevăzut de normele procesual penale.

Însă, contrar celor stipulate de legea procesual-penală, în cauza deferită judecății instanța de apel nu a exercitat în deplină măsură aceste atribuții legale reglementate exhaustiv de legislator.

Astfel, verificând asupra principiului respectării normelor de drept menționate mai sus, Colegiul penal lărgit constată că, potrivit deciziei recurate instanța de apel a pronunțat decizia prin care Cozer Maria și Cozer Ivan au fost achitați de sub învinuirea de săvârșire a infracțiunii prevăzute de art. 168 alin. (2) lit. c) Cod penal pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Analizând decizia contestată, Colegiul penal lărgit constată că instanța de judecată a invocat temeiul de achitare precum că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, însă în partea descriptivă a deciziei a indicat concluzii din care rezultă și alt temei de achitare, de rând cu cel indicat în dispozitiv.

Așadar, instanța de recurs consideră esențial de elucidat următorul aspect, prin prisma conținutului deciziei.

Potrivit deciziei de achitare, instanța de apel a indicat un șir de concluzii cum ar fi „(...) la caz, lipsește semnul material (faptei prejudiciabile) al laturii obiective a infracțiunii (...) în privința inculpaților Cozer Ivan și Cozer Maria urmează a fi pronunțată o sentință de achitare. În susținerea poziției sale, Colegiul penal notează că componența de infracțiune este alcătuită (...) Or, infracțiunea de muncă forțată este o infracțiune formală și se consideră consumată din momentul în care partea vătămată a fost lipsită de libertatea muncii. În speță, în urma aprecierii probelor administrate la cauza penală, s-a constatat faptul că, partea vătămată Postolachi Lilia a avut libertatea de a munci, acuzatorul de stat neadministrând la materialele cauzei penale nicio probă care să confirme faptul că, aceasta a fost impusă de către inculpați să muncească, la fel, la materialele cauzei penale nefiind administrate careva probe care să confirme faptul că, inculpații au întreprins careva acțiuni de a limita sau de a priva partea vătămată de libertatea de a munci (...)”, ceia ce semnaleză temeiul de achitare prevăzut la pct. 3) alin. (1) art. 390 Cod de procedură penală, unde este stipulat că, sentința de achitare se adoptă dacă fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii, concluzie enunțată în partea descriptivă a deciziei (a se vedea f.d. 25-44, vol. II).

Astfel, Colegiul penal lărgit constată că, deși instanța de apel a conchis că inculpații urmează a fi achitați de sub învinuirea înaintată din motivul că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, în urma sintezei concluziilor evocate de către aceasta în hotărârea pronunțată și menționate supra, se observă o inadvertență în stabilirea temeiului ce stă la baza achitării lui Cozer Ivan și Cozer Maria, fiind constatate concluzii cu temeiuri de achitare diferite „*nu s-a constatat existența faptei infracțiunii*” și „*fapta inculpaților nu întrunește elementele infracțiunii*”, temeiuri prevăzute de art. 390 alin. (1) pct. 1) și 3) Cod de procedură penală.

Pe cale de consecință, Colegiul penal lărgit atestă că, menționarea concomitentă a două temeiuri de achitare care se exclud una pe alta, în aceeași hotărâre judecătorească este o eroare de procedură, fapt ce în viziunea Colegiului penal lărgit semnalează prezența temeiului pentru recurs „*motivarea soluției contrazice dispozitivului hotărârii*”, care este prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Subsecvent, Colegiul penal lărgit reamintește că, rolul unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite.

Mai mult, o decizie motivată oferă părții posibilitatea de a o contesta, precum și posibilitatea ca decizia să fie revizuită de către o instanță de recurs. Doar prin adoptarea unei decizii motivate poate avea loc un control public al administrării justiției. Dreptul de a fi auzit, prin urmare, include nu doar posibilitatea de a prezenta argumente instanței, dar de asemenea obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse (*a se vedea cauza Fomin vs Moldovei din 11 octombrie 2011, nr. 36755/06*).

De asemenea, Colegiul penal lărgit subliniază că, nu poate menține sentința din motiv că, aceasta a fost atacată de către părți, iar instanța de apel nu a dat răspuns tuturor argumentelor invocate în cererile de apel, astfel menținerea sentinței s-ar califica cu încălcarea dreptului la un recurs efectiv.

Rezumând cele menționate mai sus, încălcările enunțate determină incontestabil Colegiul penal lărgit să concluzioneze asupra necesității de a casa decizia instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel are obligația cu strictețe să respecte prevederile art. 414 Cod de procedură penală, să înlăture erorile enumerate mai sus, să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor prezentate, minuțios să studieze și corect să aprecieze juridic materialele cauzei în tot ansamblul lor, să țină cont de jurisprudența națională, de cele expuse în prezenta decizie legate de justa apreciere, sub toate aspectele, complet și obiectiv a tuturor împrejurărilor

cauzei, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în recurs și în dependență de datele obținute, să pronunțe o hotărâre legală, întemeiată și motivată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E:

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău Popov Oleg, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 23 iunie 2021, în cauza penală privindu-i pe **Cozer Ivan XXXXX** și **Cozer Maria XXXXXu**, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la **17 martie 2022**.

Președinte:

Toma Nadejda

Judecători:

Guzun Ion

Catan Liliana

Diaconu Iurie

Boico Victor